RvV nieuws

voorjaar 2017

Uit: In de schaduw van de psalmen
door Hans Bouma

Psalm 15: **Op je sterkst**

Leven zoals je bedoeld bent,
onverstoorbaar
de aangewezen weg gaan.

Niemand beledigen,
niemand misbruiken,
niemand laten vallen.

Gewoon
beantwoorden aan de verwachting,
mens zijn voor de mensen.

Eén die goed doet,
één die betrouwbaar is,
reisgenoot, onderdak

Op je mooist ben je dan,
op je sterkst,
mens, onwankelbaar mens.

Jij,
je mag thuis zijn bij de Verhevene,
heel gelukkig is Hij met jou.

Voorwoord van de voorzitter

Vrede zij met u, beste lezers,

Weten en ervaren, beleven, voelen...

Kortgeleden hoorde ik een vrijwilliger van de Syrisch-Belgische hulporganisatie SB-OverSeas zeggen: "In dat vluchtelingenkamp in Beirut heb ik echte menselijkheid ervaren." Het was een opmerking die in de dagen erna steeds weer in mijn gedachten kwam. Getuigde zijn stap, om voor twee maanden zijn veilige bubbel te verruilen voor een overvol kamp waar getraumatiseerde kinderen en vrouwen verbleven, niet al van medemenselijkheid? Tot de echo in mijn hoofd de nadruk legde op 'ervaren'. Hij wíst heel goed wat medemenselijkheid was... maar te midden van de ellende, de wanhoop, de onuitspreekbare pijn van de vluchtelingen groeide menselijkheid vanuit zijn hart...

Niet lang daarna vertelde een vriendin van Turkse afkomst dat ze de vraag van collega's, hoe ze had gestemd bij het Turkse referendum, had afgedaan met "oh, dat is stemgeheim". Niet omdat ze haar stemkeuze niet had willen delen, maar omdat de wijze waarop de vraag gesteld werd ondervragend was.
Een vraag waar na het antwoord een oordeel, of wellicht een veroordeling zou volgen. Niet een vraag vanuit belangstelling of willen begrijpen en kunnen meeleven.
Hoe hartverwarmend voelt het als er oprecht gevraagd wordt of je er last van hebt dat er zo negatief over het land van je ouders en grootouders gesproken wordt. Hoe het voor je is dat er zo negatief over je geloof wordt gesproken en jij je moet verantwoorden voor de misdragingen van anderen. Want ligt daaronder niet de onuitgesproken boodschap dat jij niet 'één van ons' bent?

Verstandelijk weten we enorm veel. Ook over ons mens-zijn. Toen in een universiteitsbibliotheek de ene medewerker aan de ander vroeg: "Ik ga koffie halen, zal ik voor jou ook wat meenemen?", luidde het antwoord niet: ja, of: graag, of: nee . De reactie was: "Oh, wil je jezelf een goed gevoel geven omdat je wat voor een ander doet?"

Nog een laatste voorbeeld. Van veel jongeren hoorde ik bij onze laatste verkiezingen dat ze politici maar acteurs vinden. Het resultaat van alle communicatie- en mediatrainingen wordt inmiddels door jong-volwassenen ervaren als onecht, onbetrouwbaar, "want je weet niet wat je aan die ander hebt".

Het lijkt wel of we onszelf reduceren tot menselijke robots met alle verstandelijke en wetenschappelijke input, maar zonder ruimte te geven aan ons hart. Terwijl we zo verlangen naar 'beleving' - zelfs landschap moet tegenwoordig 'belevingslandschap' heten. We doen niet alleen de ander te kort, maar vooral ook onszelf. En diep van binnen lijdt ons verlangen om te kunnen omgaan met onze ervaringen aan bloedarmoede.

Want al die verstandelijke reacties, die debatten, die doen wat met ons, ze raken ons. Kunnen we niet méér stilstaan in onszelf en ook met elkaar bij wat de huidige tijd met ons doet? Wat de kritiek doet, wat de stress veroorzaakt, wat er gebeurt met onze gevoeligheid als die steeds een schop krijgt? Wat teleurstelling teweegbrengt. Uitgesloten worden.

Zoals wel gezegd wordt: "als je hier niet kunt genieten, kun je het elders ook niet", zo denk ik wel eens: als je hier niet naar je ervaringen kunt kijken en op zoek gaat naar hoe je die wilt duiden, wat zoek je dan in Zuid-Amerika onder invloed van hallucinerende middelen? (Een trend van de laatste jaren.)

Velen kennen inmiddels het prachtige boekje 'Jihad van een liefde', het verhaal van Mohamed El Bachiri, opgetekend door David van Reybrouck. Ik kan het u aanraden. Het is een boekje dat ons aan het denken kan zetten, een spiegel voorhoudt. Zó kun je dus ook 'kijken' naar een aanslagpleger, zelfs als hij met zijn aanslag je innig geliefde partner heeft weggerukt uit je leven: "Ja, zo iemand is ook een broeder, maar een broeder die een verkeerd pad heeft gekozen. Als mens blijft hij je broeder, ook al heeft hij het allerergste gedaan."

Als we dat begrijpen, dan begrijpen we ook Rumi, islamitisch mysticus en dichter, die dit zo prachtig heeft verwoord: "Daarbuiten, voorbij de ideeën van goed en kwaad, is een veld - dáár zien we elkaar."

We zijn toch bedoeld om mens te zijn, hartverwarmend mens?

Mirjam Ateş-Snijdewind

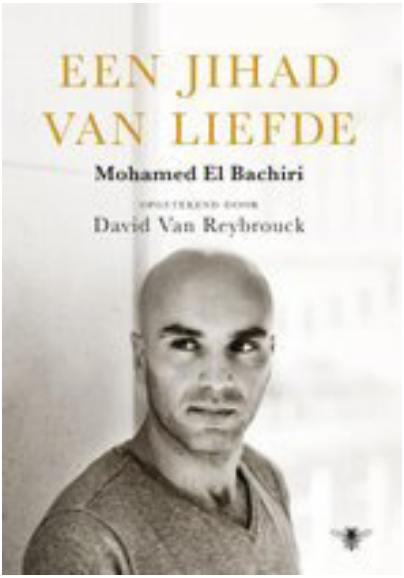

Monica Bouman stelt zich voor

Monica Bouman (1951, christen, katholieke achtergrond) wil zich als AB-lid actief inzetten voor Religies voor Vrede. Zij stelt zich graag even voor.

Ik ben een enthousiaste voorstander van de multiculturele, open samenleving - in Nederland en wereldwijd. Het ligt op de weg van de wereldgodsdiensten ons naar de bronnen van spiritualiteit te brengen en ons te helpen bruggen te bouwen naar onze naasten. Tijdens de Europese Conventie van Religies voor Vrede (2016) in Castel Gandolfo, Italië, waaraan ik namens RvV deel mocht nemen met de voorzitter en twee jongeren, merkte ik hoezeer dit ideaal leeft bij verschillende religies en cultuurgroepen in Europa. Helaas staat dit in schril contrast met de politieke realiteit in Nederland en Europa, waar openlijk gesproken wordt over de 'mislukte multi-culturele samenleving.'

Sinds kort ben ik AB-lid, omdat Religies voor Vrede het ideaal van vrede uitdraagt en ondersteunt. Mijn bijdrage is, hoop ik, tweeërlei. Allereerst mijn Nederlands-Indische achtergrond, waardoor ik vertrouwd ben met het leven in twee culturen en met verschillende religies (christelijk katholiek/protestants en islamitisch).

Tijdens de Japanse bezetting en de Indonesische revolutie in Indië/Indonesië vonden mijn grootouders en ouders steun in hun geloof, en ook daarna toen zij vanaf 1950 in Nederland een nieuw bestaan opbouwden.

Mijn ouders woonden in een opvangcentrum in Ootmarsum, Twente, toen ik als oudste van hun drie kinderen in Oldenzaal geboren werd. Kort daarna kreeg mijn vader een baan als KLU-beroepsmilitair op de vliegbasis Twente, en wij gingen in Losser wonen, waar ik een gelukkige kindertijd beleefde.

Het Twents Carmellyceum in Oldenzaal bereidde mij verder voor op de samenleving. Aan de Katholieke Universiteit Nijmegen (nu Radboud Universiteit) studeerde ik psychologie, waar ik vele jaren later ook mijn academisch proefschrift verdedigde over de spiritualiteit en de politieke ethiek van Dag Hammarskjöld (1905-1961). Inmiddels was ik getrouwd met mijn vroegere schoolvriend, gingen wij in het westen van het land wonen en werden daar de trotse ouders van drie zonen.

Dag Hammarskjöld, de Zweedse secretaris-generaal van de Verenigde Naties en schrijver van het geestelijk dagboek 'Merkstenen', is mijn grote inspiratiebron geworden. Het thema dat mij met hem verbindt is 'groei naar geestelijke rijpheid,' een innerlijke weg die voert naar eenvoud en verbondenheid.

En dit is mijn tweede bijdrage. Hammarskjölds spiritualiteit en politieke ethiek vonden hun neerslag in teksten die bij uitstek geschikt zijn voor dialooggroepen, retraites, en bezinningsdagen. Naast het groepswerk (op aanvraag) bereid ik een nieuwe publicatie over Hammarskjöld voor. Verder ben ik actief in de cultuurspecifieke ouderenzorg, waar aandacht voor het levensverhaal van ouderen een impuls kan geven aan gemeenschapsvorming.

Monica Bouman

Mededeling van het bestuur van RvV

Noteer alvast in uw agenda:
De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering zal plaatsvinden op zaterdag 2 september 2017, in het Huis van Vrede te Almere, en beginnen om 11.00 uur. Nadere gegevens volgen nog.

Interreligieuze dialoog als weg naar vrede

Op 1 december van het afgelopen jaar waren verschillende leden van Religies voor Vrede te gast op een bezinnings-avond over 'Interreligieuze dialoog als weg naar vrede' , die plaatsvond bij de Marokkaanse culturele vereniging 'Asila en Toekomst' (genoemd naar de stad Asila aan de Atlantische Kust) in het Vrijzinnig Centrum Vrijburg te Amsterdam.

Een flink aantal sprekers van hoog niveau kwam voorbij, waaronder een meerderheid van Marokkaanse signatuur. Zo benadrukte de ambassadeur van Marokko in zijn betoog dat het er in de interreligieuze dialoog niet om gaat elkaar te overtuigen, maar om elkaar te bereiken, met behoud van eigen traditie en geloof.

De ambassadeur van het Koninkrijk Marokko Z.E. Abdulwahab Balouki

De algemeen secretaris- generaal van de Marokkaanse Raad van Wetenschappen benadrukte het principe van liefde, respect en tolerantie van de gelovige voor de ander. Hij riep op tot omgang in gelijkwaardigheid en het loslaten van de pretentie dat 'dé waarheid' jouw bezit is. Het gaat er om daadwerkelijk met elkaar in dialoog te gaan, in de wetenschap dat we allen van Adam afstammen en zo allen eenzelfde menselijke natuur hebben. Om door middel van dialoog muren af te breken en te trachten tot elkaar te komen.

Dominee Jan Bos, die contacten onderhoudt met zowel Joden als Christenen en Moslims, ziet fases in de opbouw van de dialoog: kennismaken en samen feestvieren, vriendschap opbouwen (bijvoorbeeld door samen een verklaring op te stellen) en daarna op basis van vertrouwen verschillen bespreekbaar maken.
Een Nederlands spreekster van het Apostolisch Genootschap, Marja Geldof, droeg een gedicht aan: 'Een Stem voor Vrede' (we namen het op in deze nieuwsbrief).
Ook sprak rabbijn Lody van de Kamp (foto), mede initiatiefnemer van de Vriendschapskring Shaloom/Salaam. En pandit Koendan pleitte namens de Hindoestaanse geloofsgemeenschap voor het koesteren van ‘het kind in ons’.

Het slotwoord kwam vanuit de Joods-Orthodoxe gemeenschap door Erwin Brugmans, die regelmatig met Joodse en Marokkaanse jongeren in gesprek gaat binnen een samenwerkingsverband.

De nodige muziek omlijstte de woorden die gesproken werden: soefi-muziek gespeeld op klassieke instrumenten, Koran-recitatie en een gezongen gebed in het Sanskriet. Daarbij werden ook vredes-kaarslichten ontstoken.
Een helaas matig bezochte bijeenkomst, maar als initiatief moedig en voor herhaling vatbaar!

Gidy Chorus, Saïd Touhamimi, Mohammed Rouïdi , Joep Beliën

Een stem, voor vrede

Speciaal voor de kinderen
van Irak-Palestina, Tsjetsjenië, Afghanistan en Israël

Ik ben de stem van een kind, ergens een kind, waar ook ter wereld.
Ik ben de stem van een kind, onschuldig kind, wereldkind, ergens een kind, kind uit Irak. HOOR ME! LUISTER!
Ben ik een kind met een stem? Ben ik een kind zonder stem?

Ik ben de stem van een kind, zomaar een kind, ergens een kind.
Ik ben een kind met een stem - ZONDER STEM.
Ik ben een kind, mijn stem wordt niet gehoord, mijn stem wordt niet geteld.
Ik ben een kind met een stem, niet gehoord, niet geteld.
Ik ben een kind, zonder stem.

Op deze aarde ben ik een Zonnekind, gekomen om te groeien
- IN LIEFDE, IN VREDE -, me ontplooien, uit te bloeien.
Mijn kindertijd te spelen.
Vrij, zonder angst te leven. Blij! Even kind zijn.

Ik ben een kind met een stem, vol vreugde, onschuldig, blij.
Mijn stem wil jubelen, wil zingen, over het wonder aller dingen:
een wolkje in de lucht, de blauwturkooise zee, mijn hond, de poes, de regenworm, een vlinderdansje rond een bloem, een aai en een kus. Twee veilige armen waarin ik ´s avonds rust.
Ik ben de stem van de Droom van een kind,
van vrede, van simpel geluk, van zomaar een kind - ERGENS -

Ik ben de stem van een kind.
Voel de dreiging die nadert: lucht, zwaar, geelgrijs, vol vrees.
Dondertaal rolt knallend - IK WIL HET NIET HOREN! -
Oorlogsbliksem doorklieft - IK WIL HET NIET ZIEN! –

- HAAT ONTSTAAT -

Ik ben een kind, fluister.
Ik kan niet meer spelen, niet meer slapen, voel dreiging, haat.
Ik ben een kind en stilaan raakt mijn stem verloren
in die atmosfeer van haat.

Ik ben de stem van een kind.
Ik ben de stem, die klaagt aan, jullie Groten, Groten der aarde
In jullie waan, eigenwaan, waanzin;
mijn stem klaagt jullie aan.
De stem ven een kind, mensenkind - ERGENS - klaagt aan!
Jullie KLEINE Groten, denkbeeldige heersers op aarde,
jullie 'grote', kleine, machtswellust, -JULLIE HAAT -
Jullie geweld, hebzucht, oorlogszucht;
vernietigers der aarde, creators van Haat.

Ik, de stem van een kind, vraagt:
Waar zijn de echte Groten, die weten: REGEREN IS MOGEN DIENEN IN WIJSHEID TOT WELZIJN VAN AL -
Regeren is samen respectvol beheren, in dienst zijn van Al.
Waar zijn jullie Groten?
Verhef jullie stem,
samen met de stem van ergens een kind, met een stem voor de vrede…
Wordt de stem van een kind, ergens in de wereld,
NU IN IRAK, GEHOORD, GETELD? OF?
Een kind zonder stem, ergens ter wereld,
nu in Irak, door de Groten vermoord …

Tiny Gosenson-Haenen (2003)

De mens achter de verharding

Een uit het leven gegrepen verhaal van één van onze jongste leden, Hafsa Chairi.

'Was ik maar alleen op deze planeet,' is mijn eerste gedachte. Een tweede gedachte reageert daar meteen op: 'Ik selecteer wel enkele wezens die op deze planeet mogen blijven leven'. Een derde gedachte zegt: 'Doe eens normaal man, pleur op, ik zwaai je wel uit!' Voordat de vierde gedachte opkomt, zeg ik hardop tegen mezelf: 'Genoeg polarisatie in mijn hoofd!' Hoe ontkom ik aan deze gedachten? Wat als één van deze gedachten gaat overheersen? Hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn gedachten elkaar (weer) gaan vertrouwen en empathisch leren communiceren?

Mijn ontmoeting met mijn ik

Mijn gedachtewereld omvat de complexiteit van de mens en de omgeving waar die zich bevindt. Deze complexiteit wordt ondraagbaar wanneer de menselijkheid ontbreekt in de communicatie. Na de aanslagen, met onbeschrijfelijke gevolgen, in het nabije Parijs en in mijn geliefde stad Medina voelde ik me onveilig op onze planeet. De gedachte 'Help, ik raak zo dadelijk nog mijn vertrouwen in de mensheid kwijt,' deed veel pijn. Deze gedachten en ervaringen brachten me tot de vragen: *Wanneer kunnen wij de ik in onszelf en de ik in anderen ervaren? Maakt het wat uit als macht om de hoek komt kijken?*

Tijdens mijn zoektocht naar antwoorden op de eerste vraag, kwam ik twee uitdagingen tegen. De eerste uitdaging kwam van binnenuit. Toen we nog kinderen waren - en dat zijn we nog steeds, alleen wat groter - waren onze gevoelens heel zichtbaar. Hoe ouder we worden des te meer leren we onze gevoelens te verbergen en te ontkennen. Voor velen van ons is het dan ook een uitdaging om onze diepste gevoelens en behoeften onder woorden te brengen. We richten ons vaker op de ander dan op het contact met onszelf. 'Jij hebt me niet

eerlijk behandeld' klinkt heel anders dan 'Ik voel me gekwetst, omdat ik behoefte heb aan respect, dat ik in die vorm van kritiek niet ervaar.'

De tweede uitdaging komt van buitenaf. Soms lijkt het alsof de medemens mij pas als mens ziet als ik aan zijn of haar voorwaarden voldoe. Uiterlijke verschillen, (voor)oordelen en eisen kunnen een verblindend effect hebben. Vanuit dit perspectief is er maar één manier om de ander tevreden te stellen, namelijk door te doen wat hij of zij wil, door te gehoorzamen. Die medemens hoeft trouwens geen onbekende te zijn, denk bijvoorbeeld aan een familielid dat blijft aandringen dat je het afval buiten moet zetten, of aan een docent die vindt dat je je huiswerk niet goed hebt gemaakt, omdat je een andere mening hebt over het behandelde onderwerp.

Wanneer we de oprechte interesse van de ander ervaren (en zelf oprecht geïnteresseerd zijn in de ander), dan kan het vertrouwen groeien dat we in onze waarde worden gelaten (en de ander in zijn of haar waarde) en dat de ander niet eist dat ik dien te veranderen. Noch dat ik eis dat de ander verandert.

Waterfobie en boerkinifobie

Kunnen we de gevoelens en behoeften van onze medemens herkennen, als onze beroepscodes ons ervan weerhouden om onze gevoelens en behoeften te herkennen en te uiten? We zijn vaak meer getraind om ons aan te passen aan 'de juiste manier van denken', die bepaald wordt door degenen die bepaalde posities bekleden, gezaghebbend zijn of zich gedragen als een hoge, machtige baas, dan om in contact te zijn met onszelf en met anderen.

Ik heb me eerder nooit gemengd in de discussie over de boerkini, omdat mijn angst voor het water groter was dan mijn behoefte aan een boerkini. Door de discussies werd mijn angst voor de boerkini even groot als de angst voor het water. De associaties die men

tijdens de discussies maakte, maakten van de boerkini een gevaarlijk kledingstuk. Een kledingstuk dat zelfstandig kan denken en handelen en haar draagster en de hele omgeving kan overheersen. Nu ik op vrouwenzwemles zit, mijn angsten voor het water eindelijk heb overwonnen en tot mijn vreugde kan zwemmen, wil ik mijn angsten voor de boerkini ook overwinnen. Misschien helpt het als ik aan een duikpak denk als ik een vrouw in een boerkini zie.

Maar wat voelt een boerkinidraagster? Waar heeft zij behoefte aan? Hoe voel ik me (als ordehandhaver) in reactie op een boerkinidraagster? En welke behoeften zitten er achter die gevoelens? Welke acties of besluiten kunnen er genomen worden die meer openheid en welwillendheid creëren om ieders behoeften te vervullen?

Antwoorden op de deze vragen maken ordehandhavers bewust(er) van hun waarden en ontwikkelen hun empathisch vermogen.

Door bewust te worden van onze gevoelens en onderliggende behoeften zijn we beter in staat om onszelf en de ander echt te begrijpen. Dit vraagt wel om een stevig doorzettingsvermogen en oprechte belangstelling.

Genieten van diversiteit

De zoektocht naar de ik in mezelf en de ik in de ander houdt niet op, ook als macht om de hoek komt kijken. Machthebbers dienen zich echter af te vragen wat de redenen zijn van burgers om te doen wat zij doen. Ik ervaar een enorme flexibiliteit in mijn gevoelens, gedachten en handelingen wanneer ik mezelf en mijn medemens probeer te begrijpen. Bij elke ontmoeting heb ik nu de neiging om even stil te staan en de volgende woorden uit te spreken:

Diep

Heel diep in mijn hart

Leeft een kind

Het kind in mij houdt van spelen en van lachen,

Het kind in mij ziet in elke mens iets moois,

Het kind in mij houdt van leven,

Leven van hart tot hart,

Hoe meer ruimte het kind in mij krijgt,

des te meer de nieuwsgierigheid groeit

naar het kind dat in een ander leeft.

Mijn hart is open voor jou, is jouw hart ook open voor mij?

Door Hafsa Chairi

Hafsa Chairi reciteert uit de Koran

SB OverSeas; een particuliere Syrisch-Belgische hulporganisatie voor vluchtelingen

Op 8 april jongstleden bezocht Louma Albik, oprichtster en voorzitter van de particuliere Syrisch-Belgische hulporganisatie SB OverSeas, tezamen met vier tot de organisatie behorende vrijwilligers, de Hofkerk in Amsterdam. URI (United Religions Initiative) en Religies voor Vrede hadden hen uitgenodigd om te vertellen over hun werk in de diverse vluchtelingenkampen in Syrië, Libanon en Turkije. RvV-voorzitter Mirjam Ateş-Snijdewind doet verslag.

SB Overseas kan wel wat steun van ons gebruiken! Want financiële middelen, goederen en vrijwilligers zijn helaas nog altijd hard nodig in de door oorlog geteisterde gebieden in het Midden-Oosten, waar deze vrijwilligersorganisatie al duizenden kinderen en vrouwen heeft geholpen en nog steeds hulp biedt.

Opening van de bijeenkomst door Ari van Buren (URI)

Mijn eerste ontmoeting met Louma was tijdens onze Europese Assemblee van Religies voor Vrede Europa, in oktober 2015. Een kleine, fragiel ogende jonge vrouw, die in alle rust maar met een enorme power de groter wordende organisatie leidt en steeds verder helpt professionaliseren.
Door haar huwelijk met een Syrisch-Belgische man verhuisde ze zo'n 16 jaar geleden naar Brussel. Nadat ze, geschrokken van de oorlogsverhalen van familie en vrienden in Syrië, er zelf was gaan kijken, besloot ze vanuit België een hulpactie te starten. Deze groeide uit tot een organisatie die nu al in diverse kampen in Syrië, Libanon en Turkije hulp biedt.

Mirjam Ateş-Snijdewind (links) en Louma Albik (rechts)

Wat de kinderen hebben meegemaakt is vaak hartverscheurend. Kinderen die niet alleen familie en vriendjes verloren, maar ook hun hoop, hun vertrouwen, hun liefde. Ze zagen de meest afschuwelijke dingen voor hun ogen gebeuren. Ouders, die werden opgeblazen... Veel kinderen zijn getraumatiseerd. Kinderen, die niet meer kunnen praten of vergeten hebben hoe ze kunnen lachen.

"Hier leerde ik medemenselijkheid kennen", aldus één van de vrijwilligers, die iedere dag met de kinderen afsluit met een lied dat het morgen beter wordt.

Vrijwilligers SB OverSeas vertellen over hun werk

Naast het bieden van psychische steun en het helpen verwerken van oorlogstrauma's, bieden (betaalde) docenten de kinderen onderwijs, dat ze vaak nog niet eerder hebben gehad, ondanks hun leeftijd van 7, 8 of 9 jaar. De vrouwen worden geholpen om economisch zelf-standig te kunnen leven. Eén naaimachine helpt bijvoorbeeld al meerdere vrouwen om een klein eigen inkomen te genereren.

Voor twee maanden kunnen jonge mensen in de meest veilige (minst onveilige) kampen komen helpen. Diversen van hen hebben zich vervolgens in Brussel als vrijwilliger aangemeld bij het kantoor van de organisatie. Want ook in Brussel biedt SB OverSeas de vluchtelingen hulp. Meer informatie kunt u vinden op: http://sboverseas.org

De middag werd met gezang opgeluisterd door Liesbeth Wijkhuizen en Elly Molenaar en Sevval Kayhan (foto). De laatste bracht onder meer het prachtige lied 'Let them know' ten gehore. Op YouTube kunt u dit en andere liederen van Sevval zien en horen. (Haar liederen zijn ook verkrijgbaar op cd.)

Zangeres Sevval Kayhan liet de zaal 'Let them know' meezingen

Voor de zomer hoopt de delegatie nogmaals naar Nederland te komen, dan naar Leiden. Op onze website zal tijdig de informatie worden geplaatst.

Door Mirjam Ateş-Snijdewind

Fragment uit het gedicht
'Regels geschreven tijdens plaatselijke vrede nr. 2',
Judith Herzberg

En ik? Vraagt elke ik me af.
Hoe zou ik mij gedragen?
Waar had ik bij gehoord
als ik nog vóór de oorlog
was geboren?
Wás ik vermoord of hád ik?
Ben ik flink of verlink ik?

En zijn geheimen bij mij
veilig? Ben ik tegen pijnen
bestand? En tegen dreiging?
Wanneer sla ik door
bij hoeveel, bij hoe weinig?

Dit willen alle ikken weten
en daarom, ook in het kort,
is het waarom
het soms weer oorlog wordt.

Natuurlijk is er meer,
jammer genoeg, genoeg.

Er is verveling.
En ongelijkheid in verdeling
niet alleen van geld,
maar ook van levenslust
van glans en van talent.

Wie dat niet heeft zoekt
in geweld bewijs; als ik
ben wie ik ben en niemand
die me zoent, dan geef ik
hier en daar een lel:
voel maar, ik ben er wel.

Dit is ook in het kort
waarom het oorlog wordt.

Maar waarom wordt het vrede?
Wat is daarvoor de uitleg?

Is het niet wonderlijk
en ondoorgrondelijk dat over
trainrails die naar rampen leidden
nu vrienden naar hun vrienden rijden?

Mindfulness, een nieuw wondermiddel?

Al lange tijd kijkt de Westerse wereld waar het gaat om geloof en zingeving over de schutting van de eigen cultuur. Vooral de religies van het Verre Oosten lijken in trek. Wat kunnen die betekenen voor onze samenleving? Sid Bachrach, mede-stichter en gastheer van het Nederlands ecologisch en cultureel vredescentrum De Weyst, en docent levensbeschouwing aan de International School Eindhoven, geeft een kijkje in de wondere wereld van mindfulness.

We leven in een spannend tijdperk in onze wereld met alle mogelijkheden om te delen. Wereldgebeurtenissen worden in enkele seconden wereldwijd verspreid.

Zo staan ook de deuren van spirituele tradities wagenwijd open voor alle zoekers naar waarheid, voor allen die richting in hun leven zoeken. Van origine waren spirituele tradities beperkt tot een selecte groep mensen, exclusief 'alleen voor eigen leden'. Maar anno 2016 is het spirituele 'shoppen' een algemeen acceptabel fenomeen geworden. Sinds eind 1800 begonnen de mensen meer te reizen, toen werden yoga, meditatie, kabbala en soefisme bereikbaar voor

leken en geïnteresseerde zoekers uit diverse culturen.

Yoga is één van eerste nieuwe methodes die in het Westen werd geïmplanteerd via de hindoe-traditie. Yoga-asana's (alle yoga-posities) hebben hun weg gevonden naar yogacentra over de hele wereld. Zelfs in reguliere activiteiten worden ze toegepast als warming up.

Patanjali heeft de filosofie van yoga verduidelijkt in zijn Yoga Sutra's, een traditie die meer dan 2000 jaar oud is. Zijn werk is waarschijnlijk geschreven in de 2e eeuw voor Christus. We kunnen ons afvragen hoeveel yoga-beoefenaars van dit werk van Patanjali op de hoogte zijn. Onlangs kwam ik het boek The Yoga of Awakening tegen van Seane Corn. In haar openingsverklaring stelt zij: "Yoga zonder gebed is slechts heilgymnastiek".

Is er mogelijk een verlies aan diepgang wanneer de filosofie losgekoppeld wordt van de asana's? Of zijn de yoga-asana's zo krachtig dat de yogabeoefenaars er lichamelijk welzijn en een vredige geest door krijgen zonder Patanjali gelezen te hebben? Ontstaat er een blijvend profijt in de westerse wereld door yoga-asana's zonder 'het hele pakket' te aanvaarden?

Zoals deze vragen opkwamen rond de introductie van yoga, kunnen we onszelf afvragen of die ook gelden voor werelds nieuwste rage: mindfulness. Jon KabatMZinn heeft in 1979 het programma Mindfulnessbased stress reduction opgericht. Hij is van oorsprong een moleculair bioloog en studeerde meditatie bij de Vietnamese Zenleraar en monnik Thich Nhat Hanh. Het programma bleek succesvol: het bloeit en groeit overal, het heeft ook de scholen bereikt.

Maar wat gebeurt er als je de praktijk scheidt van de spirituele traditie en gebruikt als een middel? Werkt het dan ook? Ja en nee. Slechts gereduceerd tot een techniek om de kinderen zich beter te laten gedragen, dat werkt niet.

Mindfulness is meer dan een noodzakelijk middel in een wereld waarin onze aandacht continue verdeeld is. In een wereld waarin we nauwelijks tot rust kunnen komen, kunnen we niet anders dan roepen om een remedie als mindfulness.

Langdurige en blijvende oplossingen voor ons drukke bestaan betekenen radicale veranderingen in levensstijl, iets waar de meeste mensen moeite mee hebben. Mindfulness, een verkorte versie van meditatie, kan een begin zijn om op weg te gaan naar een positieve 'mind change' en een gezondere levenswijze. Maar hoe?

Voordat iemand start met mindfulness is het aan te bevelen om eens een power-point op YouTube te bekijken, genaamd: 'The Power of Gratitude'. Dan kunnen we ons vervolgens afvragen: waar zijn we dankbaar voor? Mindfulness, en de voorloper ervan, meditatie, zijn veel meer dan het doen van een oefening. Het zijn wegen om de wereld en ons innerlijk op zeer diepe wijze te ervaren en er een levenswijze van te maken.

Meditatie wordt in elke spirituele traditie gevonden, gebaseerd op de herontdekking van het ontzag voor het leven. Onze adem, onze levenskracht, die aan ons mensen gegeven werd zoals dit beschreven werd in het verhaal van de schepping, is ons belangrijkste middel om rust en innerlijke vrede te herstellen. Door onze adem te gebruiken en te verdiepen kunnen we onszelf zuiveren.

Wat spirituele beoefenaars al duizend jaren geleden wisten over hun disciplinaire inzet en het profijt daarvan - ademtechnieken, yoga, meditatie en onbaatzuchtig dienen - wordt nu bevestigd door de wetenschap. Scans van de hersenen van mediterende Tibetaanse monniken leveren het wetenschappelijke bewijs van de positieve effecten van meditatie en van de levenswijze van de monniken.

De internationaal bekende arts en neurobioloog Dick Swaab, die zowel in China als in Nederland onderzoek verricht, erkent ook de kracht van muziek. In zijn laatste boek 'Ons Creatieve Brein' stelt hij dat premature couveusekinderen sneller groeien - en dus sneller naar huis mogen - als zij luisteren naar Mozart. Luisteren naar prachtige muziek en daarna in bewondering en stilte verblijven voor zoiets moois is een van de sleutels voor mindfulness.

Dit is een natuurlijke vorm van mindfulness die vanzelf ontstaat. In concertzalen blijft het hele publiek stil na het wegebben van de laatste noten van het symfonieorkest. De koperen gongs en klankschalen werden niet voor niets gekozen om de meditatie te beoefenen. Hun geluid resoneert een lange tijd en geeft ons ruimte om in meditatie te komen. Het resoneert niet alleen in de geest maar ook in ons lichaam. Mindfulness is dus niet alleen voor de geest, het brengt ook rust in ons lichaam.

Aanvullend op muziek hebben we ook de geluiden van oceanen, zeeën, meren, rivieren en plassen. Worden we niet automatisch stil als we bij de zee zitten? Dat is natuurlijke mindfulness, zonder dat er een specifiek etiket opgeplakt moet worden. Als we deze momenten van bewondering gaan herkennen en we ervoor kiezen deze momenten in toenemende mate toe te laten in onze dagelijkse discipline, dan zullen we succes ervaren op de weg naar mindfulness.

Als we niet bereid zijn om ons gevoel voor bewondering en dankbaarheid te ontwikkelen dan zal mindfulness minder effectief en aantrekkelijk zijn. Het is dan gewoon een van de vele oefeningen waaruit iemand kan kiezen, en de consequentie daarvan is dat het niet echt een onderdeel van het leven zal worden. Alleen als mindfulness een beoefening wordt die we werkelijk nodig hebben en we bereid zijn er dagelijks tijd voor vrij te maken, dan begint mindfulness zijn vruchten af te werpen.

Als de vraag is: "mindful te zijn of niet mindful te zijn?", dan kies ik natuurlijk om wél mindful te zijn. In de beginfase is het goed om natuurlijke momenten van mindfulness te ervaren: luister naar inspirerende muziek die tot bewondering stemt of maak een bewuste wandeling langs de kust, luisterend naar de zee, of de geluiden van stromend water dichter bij huis. Mindfulness gaat werken wanneer de aanblik van een zonsopgang, zonsondergang of de golven van de zee ons hart hebben geraakt.

We hebben deze referentiepunten nodig, als we onze zintuigen naar binnen keren. Het zal de eerbied voor het leven en de devotie voor elkaar vernieuwen en vergroten.

Met de juiste ingrediënten als bewondering, dankbaarheid en dagelijkse beoefening komen we een heel eind op het pad van de Boeddha en zijn wens waarmee we de meditatie afsluiten:

'Mogen alle levende wezens gelukkig zijn en vrede vinden'.

Veel geluk op uw pad!

Door Sid Bachrach (www.sidbachrach.com)

Vertaald uit het Engels door Nella van der Jagt

Wat u wellicht niet weet over de islam

Een beschouwing door onze voorzitter Mirjam Ateş-Snijdewind

Onlangs werd me gevraagd of ik wat citaten had uit de Koran over de omgang tussen mensen en met name ook de omgang met andersdenkenden. "Want", zo voegde de vraagsteller er aan toe, "ik word soms bestookt met kritiek op de islam en ik wil die graag kunnen pareren"

De islam wordt in toenemende mate neergezet als een oorlogszuchtige religie, die andersgelovigen met geweld tot de islam zou dwingen of anders... De media nemen dergelijke uitspraken vaak klakkeloos aan, of doen het af met de opmerking dat "alle religies toch geweld in hun heilige boeken hebben staan?" (Of dit inhoudelijk correct is laat ik hier in het midden.)

Recent bracht een politicus[1] nog naar voren dat "het gebruik van geweld tegen andersdenkenden behoorlijk in de leerstellingen van de islam is verankerd."
Uit bestudering van de islamitische leerstellingen (zie onder) blijkt dat daar niets terug te vinden is over andersdenkenden zoals deze politicus beweerde. Wat er wel te lezen valt, is dat de mens wordt uitgenodigd het beste van zichzelf te maken: dat is de grote jihad. Jihad betekent 'inspanning op de weg naar God'. Daarbij is de kleine jihad de verdediging als je aangevallen wordt. Niet het zelf aanvallen.
Daarbij staat bovendien meteen: vergeven is beter dan wraak. (Koran, 42:40) 'Maar (onthoud, een poging tot) vergelding van het kwade kan (zelf) ook een kwaad worden: daarom, wie (zijn vijand)

[1] NOS Radio1 Journaal 2702.2017

vergeeft en vrede sluit, zijn beloning ligt bij God, want, waarlijk, Hij houdt niet van boosdoeners.'

'God wil vrede en dat we ons daarvoor inspannen. '... je zult steeds weer verraad van hen ondervinden, op enkelen van hen na. Vergeef hen en zie het over het hoofd. God bemint hen die goed doen.' (Koran, 5:13)

'Maar omdat goed en kwaad niet gelijk kunnen zijn, wend het kwade af met iets beters -en zie: degene tussen wie en jou vijandschap was wordt als een boezemvriend.' (Koran, 41:34)
'Derhalve hebben wij aan de kinderen van Israël voorgeschreven dat als iemand een mens doodt, anders dan als straf voor moord of voor verderf zaaien op aarde, het zal zijn alsof hij alle mensen doodde, terwijl als iemand een leven redt, het zal zijn alsof hij alle mensen heeft gered.' (Koran 5:32)

Er zijn veel antwoorden van profeet Mohammed op vragen van zijn tijdgenoten over wie de beste onder hen was. Steeds weer is 'de beste', die het beste voor de ander is, die goed is voor ouders, familieleden, wezen, armen, die in harmonie leeft met zijn buren, die op de meest eloquente wijze met anderen debatteert.
'...Ondersteun elkaar in het vergroten van deugdzaamheid en Godsbewustheid en help elkaar niet in het aanwakkeren van kwaad en vijandigheid;' (Koran 5:2)
Dergelijke uitspraken, die in alle religies te vinden zijn, kan harten van christenen, joden en moslims (en alle andere mensen) juist dichter bij elkaar brengen. Mits wij dit willen. Mits gelovigen de kern van hun religie willen naleven: behandel de ander, zoals jij behandeld zou willen worden.

Daarom wordt de mens uitgenodigd om zich bewust te zijn van zijn intenties: waarom doe ik wat ik doe? Komt het ten goede aan anderen? Zijn mijn bedoelingen zuiver? Luister ik met een open hart? Waarom zeg ik wat ik zeg? Hoe oprecht ben ik?

En wat andersgelovigen betreft: (Koran 16:125) 'Nodig allen uit tot de Weg van uw Heer met wijsheid en prachtige redenatie; en argumenteer met hen op de beste en meest gracieuze manier.'

'Er is geen dwang in godsdienst' (Koran 2:256) en: 'Zo uw Heer gewild had, zouden allen die op aarde zijn, gezamenlijk tot geloof gekomen zijn; zult gij dan de mensen dwingen, opdat zij gelovigen worden?' (Koran 10:99)

En: 'Ik heb u als verschillende stammen en volkeren geschapen opdat u elkaar zou leren kennen'. (Koran 49:13) Dit geeft zo mooi aan dat verscheidenheid van mensen zo bedoeld is. Maar in dat verschillend zijn hebben we dezelfde verlangens: als mens gezien en gerespecteerd te worden, lief te hebben en geliefd te worden. Zouden we daarbij allemaal hetzelfde zijn, dan waren we gauw uitgepraat. Juist door de ontmoeting met de ander die een spiegel voor ons is, kunnen we onszelf beter leren kennen en bijschaven, en ons ego leren loslaten, tastend naar het mysterie van het leven.

'Islam' betekent: je in vrede overgeven aan God(s wil). In dankbaarheid aanvaarden wat tot je komt. Een mensenleven gaat niet alleen over toppen, maar ook door dalen. En juist wanneer je in die dalen je ziel doorvorst, kun je vroeg of laat Gods licht in jezelf (her)vinden.

Het is (bijvoorbeeld in het Midden-Oosten) echter niet het gelóóf dat mensen soms doet veranderen in beesten. Het is het gaan voor eigen doelen, waarbij religie misbruikt wordt. En helaas is het niet zelden in reactie op de verdeel- en heers-politiek van o.a. 'het Westen', nadat het Osmaanse Rijk, waar eeuwenlang joden, christenen en moslims vreedzaam samenleefden, was verzwakt en in de greep kwam van het Westen. Aanvankelijk vanwege oliebronnen, nú ook voor aardgas en nog veel meer begerenswaardige schatten in de bodem, waaronder goud; daarnaast het vruchtbare land, de waterbronnen en de strategische ligging aan en bij de Middellandse Zee. In de kern draait het ommacht willen hebben, uit

eigenbelang, over anderen en zeggenschap willen hebben over de rijkdommen van anderen.

Of dit nog moreel aanvaardbaar is anno 2017 een vraag die we ons mijns inziens dienen te stellen.

Niet alleen oorlog, maar ook vijandschap, angst en haat halen mensen naar beneden, en verwoesten mensenlevens vaak voor-goed. Hoe kunnen we het onrecht en geweld, dat zovelen wordt aangedaan, voor ons geweten rechtvaardigen? Als mensen, die zouden moeten omzien naar elkaar...

Laten wij daarom hier in Nederland in plaats van anderen of een religie te demoniseren, elkaar juist de hand reiken en ons spiegelen aan elkaars beste kanten. Dan kunnen we vanuit de waarden die we delen samen trachten angst, haat en conflicten te verminderen en te voorkomen, opdat we een zegen worden voor de ander.

Door Mirjam Ateş-Snijdewind

De leerstellingen van de islam omvatten:

1. De éénheid van God
2. de Shahada (geloofsgetuigenis)
3. de Salaat (het gebed)
4. de Zakaat (armenbelasting)
5. de Saum (vastenmaand Ramadan)
6. de Hadj (de bedevaart)

en de 6 geloofspunten (geloof in Allah, zijn engelen, zijn boeken, zijn profeten, de dag des oordeels en de lotsbestemming.)

Boekenrubriek 1 : In dialoog

*Bestuurslid Gidy Chorus werpt een blik op het boek **In Dialoog**, geschreven door Berry van Oers (uitgave van de Bisschoppenconferentie Nederland, ISBN 978-90-824431-0-3, bestel@rkk.nl).*

De Katholieke Kerk is ervan overtuigd dat "dialoog geen optie is, maar een vitale noodzaak, waarvan onze toekomst in hoge mate afhangt" (Benedict XVI, 25.9.2006).
Vijftig jaar geleden begonnen met de declaratie *Nostra Aetate,* gaat zij verder op de weg van respect en vriendschap onder aanmoediging van paus Franciscus (Vaticaan, 27 februari 2015).

Vanuit deze uitgangspunten gaat de Rooms-Katholieke Kerk in gesprek met mensen van andere godsdiensten en levensbeschouwingen. Een aantal uitspraken die mij opvielen:

Het delen van liefde veronderstelt dat je kunt omgaan met overeenkomst en verschil.
De liefde voor God en de liefde voor de naaste zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De waardigheid van de mens is de basis voor interreligieuze dialoog en samenwerking. Het respect voor de vrijheid van geloof en geweten is ten diepste gegrond in de waardigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid van iedere mens.

De katholieke Kerk verwerpt niets van datgene wat in andere godsdiensten waar en heilig is.
Een echte dialoog veronderstelt een zorgvuldig evenwicht tussen eigenheid, identiteit en respect voor de eigen geloofsovertuiging enerzijds, en openheid en respect voor de religieuze ander anderzijds.
"De dialoog tussen de beschavingen, de dialoog tussen de culturen,

de dialoog tussen de godsdiensten – het zijn niets minder dan ontmoetingen tussen mensen die ernaar streven een beschaving van liefde en vrede op te bouwen." (Boodschap bij het einde van de Ramadan, Îd al- Fitr, Pauselijke Raad voor de Interreligieuze Dialoog, 2000)

Angst bespreekbaar maken: een goede methode om wederzijdse angst en onbegrip bespreekbaar te maken is dat men zichzelf een spiegel voorhoudt en relativeert.

Godsdienst en dialoog als bindmiddel. De bindende factor van godsdienst ligt namelijk ook en vooral in de interreligieuze ontmoeting, wanneer verschillende godsdienstige gemeenschappen met elkaar in gesprek gaan, met elkaar samenwerken, elkaar vasthouden, samen optrekken en samen naar buiten treden.

In de wereld van vandaag is het nodig dat alle religies samenwerken op het terrein van de humaniteit en dit te doen vanuit het oogpunt van de spirituele natuur van de mens. Vandaag komen we als hindoes, moslims, sikhs, boeddhisten, jains, parsi en christenen samen in broederlijke liefde om dit te bereiken door onze aanwezigheid.

Om dialoog te voeren is een sterke godsdienstige overtuiging nodig. Overeenkomsten, maar ook verschillen kunnen uitdagingen en kansen vormen in de interreligieuze dialoog.

Participatie. Het gaat er vooral om te letten op ieders participatie aan de samenleving, wat ook deelname inhoudt aan ontmoeting en gesprek met elkaar.

Gidy Chorus

Boekenrubriek 2: **Van havik tot vredesduif**

Onlangs verscheen weer een nieuw boek van ons RvV-lid Edy Korthals Altes, die vele jaren in allerlei functies was betrokken bij onze vereniging. Edy is inmiddels ver voorbij de negentig jaar (geboren in 1924 in Vught), maar nog altijd scherp van geest, zeer betrokken en vol humor. Hij schreef uitvoerig over zijn leven, zijn loopbaan als diplomaat, zijn idealen, zijn 'ommekeer', en hij geeft zijn visie op de huidige ontwikkelingen op het gebied van vrede en veiligheid in de wereld. Ook een flink stuk geschiedenis van RvV/WCRP, waarvan hij jarenlang honorary president was, komt aan bod. Een must dus voor alle RvV-leden! Zijn memoires zijn onlangs verschenen bij uitgeverij Aspekt onder de titel: *'Van havik tot vredesduif'* met als ondertitel: *'Diplomaat tijdens de Koude Oorlog'* (ISBN 978946-3381246). De titel 'bekt' goed en is aantrekkelijk, maar met name de betiteling 'havik' lijkt me op Edy niet erg van toepassing, tenzij opgevat als 'verziend', 'met scherpe blik', o.i.d. Maar zeker niet als 'oorlogszuchtig' of 'geneigd tot geweld', ook niet in de tijd vóór zijn 'ommekeer'. Een inspirerend en toekomstgericht boek van een moedig man, die voor zijn idealen alles opzij wist te zetten.

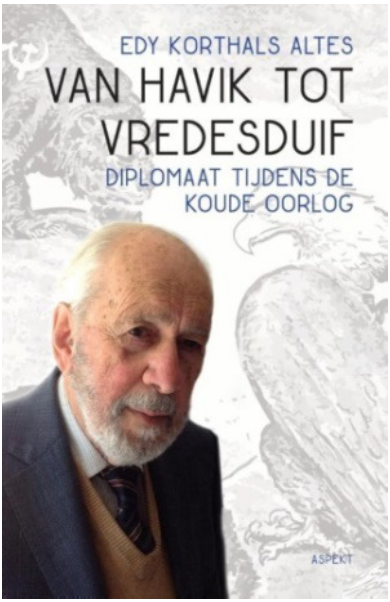

Zie ook het onlangs met hem gehouden interview:
http://www.kerkindenhaag.nl/interview/edy-korthals-altes-defensiebeleid-laat-me-mond-snoeren/

Leo van den Broek

Wat is Religies voor Vrede?

RELIGIONS for PEACE (RfP) ofwel WCRP (World Conference of Religions for Peace) is een wereldwijde organisatie waarin leden van de grote wereldgodsdiensten en van diverse geestelijke stromingen met elkaar en met andere vredesorganisaties samenwerken om bij te dragen aan dialoog, vrede en ontwikkeling in de wereld.
Deze organisatie werd in 1970 in Kyoto (Japan) opgericht door een aantal religieuze leiders en groeide in korte tijd uit tot een wereldomvattende beweging die in meer dan 100 landen is vertegenwoordigd. De hoofdzetel bevindt zich in New York.
De organisatie heeft als NGO een adviserende status bij de VN en werkt met verschillende afdelingen daarvan (zoals UNESCO) samen aan de bevordering van vrede.

De Nederlandse afdeling van Religies voor Vrede bestaat sinds de jaren '70. Ze heeft tot doel met mensen van verschillende religies en levensbeschouwingen samen te werken voor vrede, gerechtigheid en menselijke waardigheid.
Ze organiseert samen met anderen interreligieuze bijeenkomsten en symposia over religie(s) en vrede en houdt zich bezig met specifieke projecten op dit vlak. De vereniging heeft de ANBI-status.

Tweemaal per jaar wordt een Nieuwsbrief uitgegeven.

RvV/Nederland kent naast het Dagelijks Bestuur ook een Algemeen Bestuur en een Raad van Advies.
De Raad van Advies bestaat uit: dr. E. Ferguson, drs. P. Kuijper, ds. H. Schouten (oud secretaris/penningmeester), dr. J. Slomp (oud-lid AB), rabbijn A. Soetendorp.

Correspondentieadres RvV/Nederland:
Janny Vellekoop (secretaris a.i.), e-mail: jdvellekoop@gmail.com.

Websites:
Religies voor Vrede Nederland: www.religiesvoorvrede.nl
Religions for Peace Europe: www.rfp-europe.eu
Religions for Peace International: www.religionsforpeace.org

INHOUD VAN DIT NUMMER

Hans Bouman: Op je sterkst	02
Voorwoord door de voorzitter	03
Monica Bouman stelt zich voor	06
Interreligieuze dialoog als Weg naar Vrede	08
Een stem voor vrede	11
De mens achter de verharding	13
SB-Overseas	17
Judith Herzberg aan het woord	21
Mindfulness, een nieuw wondermiddel?	23
Wat u wellicht niet weet over de islam	28
Boekenrubriek: In dialoog	32
Van havik tot vredesduif	34
Wat is religies voor vrede?	35

Lid worden van Religies voor Vrede?
U bent van harte welkom!

Het lidmaatschap bedraagt € 30,-
(inclusief tweemaal per jaar RvV nieuws),
voor studenten en minder draagkrachtigen € 17,50.

U kunt zich opgeven via ons secretariaat
of rechtstreeks door storting van de contributie met vermelding 'nieuw lid'
IBAN NL07 INGB 0004 420087, WCRP/NL te Leiden
.

WCRP nieuws voorjaar 2017
Colofon
RvV nieuws is het informatieblad van de leden van Religies voor Vrede/ Nederland. Het verschijnt tweemaal per jaar.
Eindredactie: Ilse Dekker
Kopij graag mailen naar: dekker.ilse@gmail.com
Extra exemplaren van de nieuwsbrief zijn te bestellen tegen een vergoeding van € 3,50 zolang de voorraad strekt.

RELIGIES VOOR VREDE